

KIS LAP



VAD LACZI ÉS RONTÓ PÁL. (Lásd a 222. lapon.)

A KIS SZABÓINAS

vagy

egy bátor fiueska története.

— Beszélyke. —

(I. folytatás.)



Gyűszű mester némán hallgatta végig a levelet, de arcán majd a meglepetés, majd az ijedség, szájalom tükröződött vissza s hamarjában igazán nem tudta, mit tegyen és mit mondjon. A tanító összehajtván a levelet, letette az asztalra, aztán sokáig némán, firkészőleg nézett Gyűszű mesterre.

— No's Gyűszű mester, hát mit gondolsz? szölt végre a tanító.

Gyűszű mester kezébe fogta a levelet s zavarodottan forgatta, rázta, mintha azt remélte volna, hogy mégis talán valami egyéb fog abból az írásból kipotytyanni. Végre aztán akadozva mondá:

— Ez nagyon furcsa . . . csodálatos . . . nagyon csodálatos!

— Mi ebben a csodálatos? Sógorasszonya szerencsétlen és arra kéri, hogy ön fogadja magához Laczit, kinek ön nagybátyja. Ön majd megtanítja a maga mesterségére s én az egészet igen természetesnek találok.

— Igen természetesnek? Köszönöm szépen! kiáltá Gyűszű mester egészen elvörösödve. Én azt az asszonyt soha sem láttam, hirtől is alig ismerem és most előáll, hogy fogadjam magamhoz a fiát, egy kis ficzkót, akit szintén soha sem láttam. Egy ilyen öreg ember, mint én, aki csöndben szeret élni, én fogadjak magamhoz egy olyan kis vásott ficzkót, aki egész nap lármázni fog körülöttem, akivel ezer bajom lesz folytonosan . . . ez borzasztó!

— Csak csöndesen, kedves majszter uram, szölt a tanító szeliden. Gondolja meg jól a dolgot. A kis Laczinak ön a nagybátyja, az egyetlen rokona, — önnek kötelessége a fiut pártfogásába venni.

— Kötelességem?

— Ugy van, és én azt hiszem, hogy majd örömet fogja benne találni. Lássá, kedves Gyűszű mester, ön oly magányosan, oly elhagyottan él s épen ezért szerencsétlen. Ha a fiu itt lesz, jó kedvével föl fogja vidítani a házat; már nem egészen kicsiny, tizenkét éves, tehát segíteni fogja a munkában s meglássá, ön majd sokkal boldogabb lesz.

Gyűszű mester semmiképen sem akart igazat adni a tanítónak s zavarodottan dörmögé:

— Boldog leszek a gyermekkel? Köszönöm szépen! Ön könnyen beszél, mert önt nem éri ilyen gyönyörűséges meglepetés . . . Már most mit tegyek? . . . Igazán nem tudom, mit tegyek . . . Ha visszautasítom sógornőm kérését, lármázni fog, hogy szivtelen, rossz ember vagyok . . .

— Tehát beismeri, Gyűszű mester, hogy a szegény özvegynek volna oka ilyen panaszra, ha ön meg nem hallgatná kérését?

— Beismerem? Dehogy ismerem be! Semmit sem ismerem be . . .

— Jól van, jól! Soha se tüzeskedjék, kedves Gyűszű mester, hiszen senki sem kényszeríti semmire. E levélből láttam, hogy szegény sógornője nem olyan asszony, aki zokon tudná venni kérése visszautasítását . . . ő csak megkérdezte önt; de ha

ön nem teljesíti a kérelmet, a derék asszony nem fogja gyűlölni, nem fog lár-mázni, mint ön hiszi.

Gyüszü mester szíve mélyében igen jó indulatu ember volt, csak a hosszas kü-löncz élet ragadta őt oly beszédekre, melyeket tulajdonképen maga sem hitt. Most is egészen máskép érzett szívében, mint a hogy beszélt s a tanító utolsó szavaira meghökkenve kérde:

— És miből tudhatja ön, hogy Bor-bála sógornóm olyan derék asszony?

— Ebből a levélből magából. Meg-látszik minden során, hogy szerény, becsületes asszony s csak a végső szükség-ben fordult önhöz segítségért.

Gyüszü mester ingadozott; meg volt hatva, érezte, hogy kötelessége jót tenni; de mégis visszaborzadt a gondolattól, hogy ő, aki eddig oly nyugalmas csönd-ben élt, ezután egy pajkos fiuval bajlód-jék. Hosszas gondolkodás után tehát ismét megszólalt:

— Hiszen jól van ... elhiszem, hogy derék asszony az én szegény sógornóm ... akarom is segíteni ... küldök neki pénzt...

— Az nem ér semmit, vágott közbe a tanító. Láthatja a levélből, hogy a jó anyának nem pénz kell; azt akarja, hogy a fiu jó kezekbe kerüljön, olyan helyre, ahol gondját viselik s becsületes mester-ségre is megtanítják. Nincs tehát más hátra, mint hogy magához fogadja.

— Igen, de hátha ez a fiu valami vásott, pajkos fickó?

— Annál inkább szüksége van arra, hogy olyan okos, szigoru ember keze alá jusson, mint ön, Gyüszü mester.

— Ön rettenetes ember, tanító ur! kiáltá Gyüszü mester félig dörmögve, félig meggyőződve a derék tanító szavai által. — Ön erővel be akarja bizonyítani, hogy mindenképen magamhoz kell fo-gadnom azt a fiut.

— Ugy van! És látom is, hogy ön már elszánta magát e jó tetre. No ne czeremoniázzunk sokat. Én megírom most rögtön a levelet az ön sógornőjéhez, csak diktálja. A levél két nap alatt oda ér s négy vagy öt nap mulva a fiu már itt lesz.

— Négy nap mulva már itt lesz! kiáltá Gyüszü mester ijedten.

— Itt bizony, — annál jobb, minél előbb megjön. — Nos, szaporán, mondja, mit irjak?

A tanító elővette a papiroost, tintát, tollat és várta, mit fog Gyüszü mester tollába mondani. Gyüszü mester pedig még néhány perczig úgy tett, mintha nem tudná magát elszánni, de egyszerre aztán odaszólt:

— No, hát Isten neki, legyen meg! Irjon, tanító ur!

És megírták a következő levelet:

»Édes sógorasszony! Nem tagadom, levele nagyon meglepett, de egyuttal meg is szomorított, mert azt látom belőle, hogy kedves sógorasszony szerencsétlen körülmények közé jutott. A mennyire tö-lem telik, bizonyosan segíteni fogok és habár megvallva az igazat, nem vagyok nagy gyermekbarát, de hát a kis Laczi végre is unokaöcsém, kötelességem róla gondoskodni és ezt meg is teszem. Reményilem, hogy magaviseletével érdemessé fogja magát tenni szeretetemre s akkor aztán jó barátok leszünk. Megtanítom a

magam mesterségére, ebből becsületesen meg fog élni, ha van kedve dolgozni.

»Igy tehát, kedves sógorasszony, csak küldje a fiut hozzám és legyen egészen nyugodt, gondját fogom viselni, mint édes fiamnak.

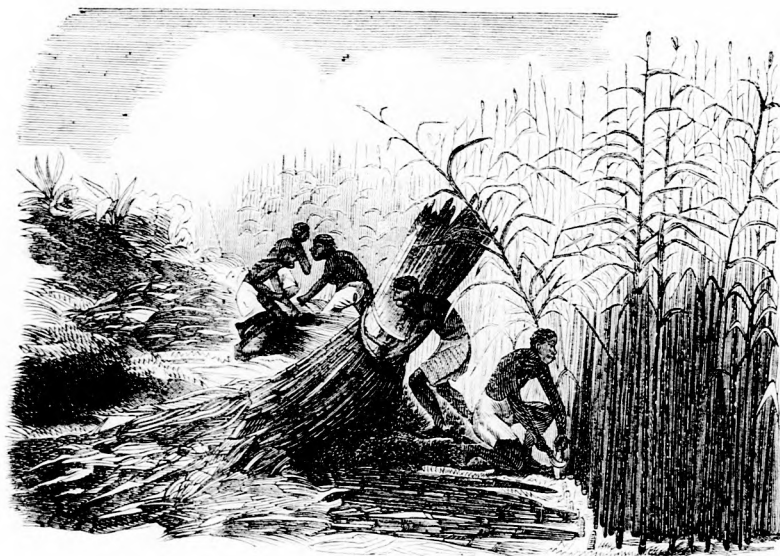
»És most, kedves sógorasszony, Isten áldását kérve önre, maradok

szertető sógora

Gyüszü mester.«

A tanító, nehogy Gyüszü mester mást találjon gondolni, azonnal bepecsételte a levelet és zsebébe dugta, aztán így szólt:

— Holnap reggel ugy is dolgom van a szomszéd városkában, elviszem tehát a levelet magam és föladom a postára. Meglássá, kedves Gyüszü mester, milyen öröme lesz ebben a fiuban. Én egészen boldog volnék, ha ilyen derék kis fiam volna.



CZUKORNÁD-GYÜJTÉS. (Lásd a 221. lapon.)

— Oh, ezt a boldogságot megszerzheti magának, tanító ur, megosztunk a fiun, ha önnek tetszik. Az anyja azt írja ugyan, hogy a fiu már járt iskolába, de azt hiszem, ráfér még egy kis tanulás és én örülni fogok, ha néha-néha ide fogom küldhetni.

— Én pedig szívesen látom, akár-mikor jó hozzám s tudom, örömem fog

telni tanításában, mert anyja leveléből látom, hogy szorgalmas, okos fiucska.

— Jól van, áll az alku. Valahányszor nekem otthon alkalmatlan lesz a fiu, elküldöm ide a tanító urhoz.

Ezzel Gyüszü mester fölkel, meleg kézsoritással elbucszott a derék tanítótól és gyors léptekkel hazament. Lefeküdt, de sokáig nem tudott elaludni s minden-

féle gondolatok kergetőztek fejében. Jól tette-é, hogy azt a fiút magához fogadta? Mennyi baja lesz vele, ha rossz gyerek! De hát ha jó fiú, ha szeretni fogja? Milyen szép dolog volna ez! Eddig mindenki csak csufolta a pupos Gyüszü mestert...

s ő sem szeretett senkit... ha ezután volna egy derék, jó fiú, ki őt szeretné s kit ő is úgy tekinthetne, mint édes gyermekét...! Talán mégis igaza van a tanító urnak... mindjárt nem lesz olyan szomorú ez a házikó.

(Folytatása következik.)



OLÁH PAP ÉS APRÓ HIVEI. (Lásd a 223. lapon.)

KECSKE-HÁTON.

(Képpel a 221. lapon.)

AZ BIZ ám —
 Keeske az én paripám.
 Hanem azért telivér:
 A esikóval is fölér.
 Fiuk lányok ide jertek . . .
 Hogy ha mertek!
 A ki ellenem szegül
 Letiprom kegyetlenül.
 Ugy repül
 Ez a keeske
 Mint a féske.
 Meg is ülöm emberül.
 Gyí te keeském, hop ha hop!
 Nem szeretek már gyalog.
 Nem bizony! Mert — me-e-e
 Mi lett keeském? . . . No, mi e?
 Ne bomolj hát, csöndesülj!
 Csitt te! — míg jó dolgod van!
 Ne fészánkolj, ne hevülj?
 Paff! . . . itt fekszem a porban!

A ZSIRÁF VAGY NYAKORJÁN.

(Képpel a 224. lapon.)

AFRIKA forró éghajlata alatt tanyáznak a büszke oroszlánok, az óriás termetű elefántok, a förtelmes vizilovak, melyeket már mind bemutattam nektek, kis olvasóim; és ott van hazája egy mindezeknél sajátságosabb, érdekesebb állatnak, — a zsiráfnek is.

A zsiráf nem ragadozó állat; ellenkezőleg: nagyon félénk, jámbor és könnyen meg is szelidíthető. Termete csodálatos farcsaságu; hátsó lábai kurták, de első két lába annál hosszab és e hosszú lábai fölött még hosszabbra emelkedik föl nyaka, melyel kis fejét tetszése szerint fordíthatja előre-hátra. E sajátságos testalkat miatt a zsiráf nem is tud becsületesen járni, hanem, ha csak kevéssé is gyorsan akar menni, ugrálva halad,

ügyetlenül hányva magát előre. Hosszu első lábai miatt hosszú nyakával is alig tudja fölszedni a füvet; de annál jobban eléri a fák leveleit s ezeket két-három ölnyi magasból is le-legelészi. Kisebb-nagyobb csapatokban élnek együtt, nem bántva senkit, míg ellenben őket nemcsak a ragadozó oroszlánok, hanem az emberek is üldözik, mert a zsiráf-vadászat amatőrokon a lakosok kedves mulatsága.

De nem könnyű dolog ám a zsiráfhoz közel férni. Roppant magasba nyulván a zsiráf feje, messzire lát a rónaságon és hozzá még öröket is állítanak a legelésző zsiráfok. Míg a nyáj legelész, egy-két öregebb him néhány száz lépésnyire oldalt áll és figyel; mihelyt valami gyanusat lát vagy hall, azonnal jelt ad és az egész zsiráfesorda futásnak indul, még pedig nagy sebességgel, mert ügyetlen lábaik mellett is nagyokat tudnak ugrani. A vadászok tehát, ha messziről megpillantják a zsiráfokat, négy kéz-láb, a magas fűben meglapulva közelednek mindaddig, míg lőtávolságba érnek; ekkor minden vadász kiválaszt egy-egy állatot s jól céloz, mert ha az első lövésre nem talál, másodszor már alig lőhet, oly sebesmenekülnek el a zsiráfok.

Az elejtett zsiráfokat az ottani lakosok nagy örömmel viszik falvaikba, mert a zsiráfnek minden részét fölhasználják. Husa puha s igen jóízű, ebből tehát lakomát csapnak; bőre roppant kemény és erős, s ezért könnyű és mégis kitűnő pajzsokat készítenek belőle; az inakból pedig fonalat fonnak a bőr-neműek varrására és húrokat is egy gitárforma hangszerre, melyet »rababá«-nak neveznek.

Európában csak az állatkertekben láthatni zsiráfot, — így a budapesti állatkertben is. De a fogságban felnőtt zsiráfok nem oly szépek és nagyok, mint a szabadon élők.

A B A G O L Y.

— Beszélyke. —



ILONKA igen jószívű kis leány volt. Épen ezért sok öröme és sok bánata is volt, mindamellett, hogy még piczinyke kis leányka volt.

Egy napon sétára indult mamájával a mezőre. Amint a falun végig mentek, egy ház kapujára kifeszítve és oda-szegezve láttak egy nagy barnás szürke madarat. A madár nem élt már, de e látvány mégis fájdalmat okozott Ilonkának s a kis leány majdnem könyezve kérde mamájától, mért szegezték úgy oda azt a madarat?

— Ez olyan kegyetlenkedés, melyet a tudatlan emberek szoktak elkövetni felelt a mama. Ez a szegény madár egy ártatlan bagoly, mely nemesak nem bántja az embereket, hanem még hasznukra válik, mert a bagoly elpusztítja a mezei egereket és más kártékony apróbb állatokat. Néha, de bizony nagyon ritkán, mikor nagyon éhes és más eleséget nem talál, nekibátorodik s behatol az udvarokba is, hogy egy-egy csibét elragadjon. Ezért aztán a tudatlan emberek, ha elfognak egy baglyot, kiszögezik a kapura azt hívén, hogy ezzel a többi baglyokat elrettentik; pedig még ezt a czélt sem érik el.

— Szegény bagoly! sohajtá Ilonka. Milyen kegyetlenség, hogy így bánnak e szegény madárral! De hát, kedves mamácska, mért nem tudják az emberek, hogy a bagoly több hasznót okoz, mint kárt?

Mert nem tanulnak, mert gyermekkorukban nem járnak iskolába és aztán

elhiszik, amit az öregebb emberek mesélnek. A tudatlan emberek pedig mindig gyűlölik az éjjeli madarakat, félnek tőlük, azt hiszik, hogy a bagoly és más efféle állat, mely nappal alszik és este röpked, épen ezért már gonosz, kártékony. Pedig ez nem igaz; ez állatok sokkal féltékenyek, mint az olyanok, melyek nappal járnak eledelök után.

— Szegény bagoly, mennyire sajnálom, szólt Ilonka. Mennyivel boldogabbak a többi madarak!

— Ugy van, felelt a mama, és tudod-e, hogy a többi madarak is gunyolják a szegény baglyot? Ha valamiképen megtörténik, hogy a bagoly nem tért vissza reggel odujába s fényes nappal kint van a szabadban, az apró madarak seregestől összegyűlnek körülte és roppant lármát, csicsergést visznek végbe. Az igaz, hogy a bagoly, mely nem szereti a fényes napvilágot, roppant furesán hunyorgat szemével és vakítva a fénytől, nem találva vissza odujába, nagyon nevetető mozdulatokat tesz. Az ember azt hinné, hogy az apró madarak ilyenkor gunyolódnak a bajba esett bagoly fölött.

— De szeretném ezt egyszer hallani! szólt Ilonka. — Ámbár, az igaz, meg nem érteném a madarak nyelvét.

— Ki tudja? Lehet, hogy megértenéd, viszonzá a mama.

— Hogyan? kiáltá Ilonka bámulva. Meg lehet érteni az állatok nyelvét?

— Bizonyos mértékben igenis lehet s te magad is érted, csakhogy eddig nem figyeltél rá. Mikor a kis tarka czicza, hozzád simulva dorombol, mindjárt tudod, hogy öledbe akar ülni; mikor miákol

tudod hogy enni kér. Vagy mikor az udvaron Karcos kutyánk ugat, pusztán hangjáról megismered, idegen ember közeledése miatt haragszik, vagy a papa megérkezésének örül-e? A madarak hangján is meg lehet ismerni, örömet akarnak-e kifejezni, vagy félelmet, bossúságot? Akkor pedig, mikor az apró madarak a bagoly köré gyűlnek, bizonyosan nem barátságosan beszélnek, mert gyakran reá is rohannak a bagolyra és csőrükkel csipdesik; a bagoly pedig, mivel a nap fénye vakítja, védelmezni sem tudja magát.

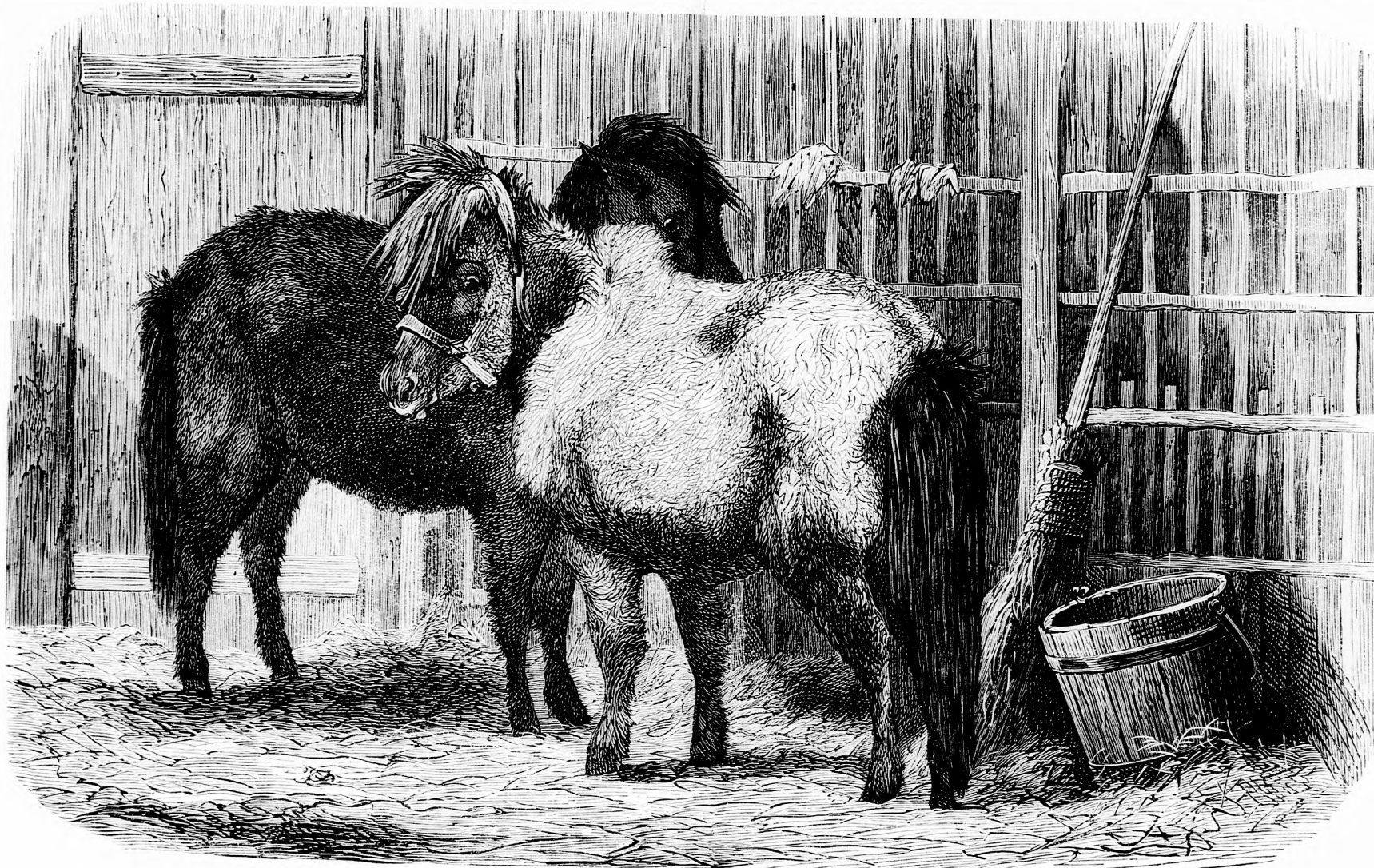
— Szegény bagoly! ismétlé Ilonka egészen meghatottan.

— Ezalatt setálva eljutottak a közeli erdő széléig. Épen ekkor jöttki az erdőből egy paraszt

suhancz, kezében tartva valami tollas, szürke tárgyat.

— Mi az? kérde Ilonka kíváncsian.

A fiu készséggel megmutatta. Az a szürke valami egy nagy, és mégis kicsiny



TÖRPE LOVACSKÁK. (Lásd a 223. lapon.)

madár volt; teste ugyanis már jókora nagyságu volt, de pelyhes tollazatán, félnélségén meglátszott, hogy még egészen fiatal madárka, mely tehetetlenül türi, akármit csinálnak vele.

— Ez egy kis bagoly, szólt Ilonka mamája.

— Igenis bagoly, szólt a fiu. Most vettem ki a fészkeből.

— De hát mért vetted ki? kérde Ilonka sajnálkozva.

— Mert! Hát . . . hát mert mulatságot akarok magamnak vele szerezni.

— És mit fogsz vele csinálni?

— Azt most még nem tudom.

— Oh, kedves mamácska, kiáltá a kis leány, ne hagyjuk nála ezt a szegény madárkát! Kinozni fogja!

— Hát vegye meg, kisaszszonyka! szólt a fiu nevetve.

— Igen, megveszszük, ugy-é, mamácska?

— De, kedves leányom, a bagoly nem kis leánynak való madár.

— Miért nem? Azért hogy csunya? Hiszen erről nem tehet szegény, sőt annál inkább kell szeretni, mert nem oly szép, nem oly boldog, mint a többi madarak.

A kis leány jó szivéből fakadt ezavak ellen nem tudott a mama mit mondani. Elővett tehát néhány darab aprópénzt s oda adta a fiúnak, ez pedig készséggel átadta a kis baglyot Ilonkának.

— Szegény kicsikém, szólta Ilonka, gyöngéden megsimogatva a madarat, ne félj, gondodat fogom viselni, jól foglak tartani, mintha otthon volnál fészekedben, mamádnál. Ugy-é, kedves mamácska: a madár-mama is busul, mikor elviszik kis fiát?

— Busul bizony s a szegény öreg baglyok, ha most visszatérnek fészekükbe, nagyon szomorkodni fognak kis fiok el-tüntén.

— És keresni is fogják, ugy-é?

— Bizonyosan.

— Hátha ide letennők a kicsikét a fűbe? Talán megtalálnák.

— Lehet, hogy megtalálnák, de, kedves leányom, a madarak nem tudják elvinni kicsinyeiket s ha a kis baglyot itt hagyod a földön, bizonyosan megeszí a róka vagy más ragadozó állat.

— Oh, akkor hát nem hagyom itt, haza viszem.

Haza is vitte s otthon testvérei ugyan-csak nevettek, hogy ilyen förtelmes ma-darat hozott magának; az öreg dada azon-ban nem nevetett, hanem elrémült és majd-nem sírva mondta Ilonkának, hogy mi-nek hozta a házba ezt a csufmadarat, mi-ker ez szerencsétlenséget hord magával.

Ilonka megijedt, de a mama meg-nyugtatta, hogy ne hallgasson az öreg

dada beszédére. A kis leány tehát saját szobájában jó puha fészket készített ked-vencz madárkájának, aztán adott neki enni kenyérrrel kevert vágott hust, mely-ből a kis bagoly jóízűen falatozott.

Ilonka napról-napra jobban megsze-rette kis védenczét, ámbár meg kell val-lani, hogy a baglyocska nem épen kelle-mes játszótárs volt. Mindig akkor kezdett reggel aludni, mikor Ilonka fölkel, s ak-kor ébredt föl este, mikor a kis leány aludni ment; egész napon át vagy mélyen aludt, vagy ha föl is ébresztették, nagy álmosan pislogott, csak estefelé kezdett kissé élénkülni. Kis gazdasszonyát azon-ban lassanként megismerte és megsze-rette, készséggel elfogadta kezéből az ele-delt és engedte magát simogatni. Sőt ugy látszik, mintha értette volna, mikor Ilonka nyájaskodva beszélt hozzá, mert ilyenkor figyelmesen nézett rá nagy, okos szem-eivel s felelni is iparkodott, szomorú hu-hogással kiáltván: Uhu! Uhu!

A dada, valahányszor meghallotta a bagoly kellemetlen hangját, mindig ösz-szeborzadt s mindig újra mondogatá:

— Meglássá, kisasszonyka, ez a madár szerencsétlenséget fog a házra hozni. Csak nevensen... tudom én, amit tudok... kérdezzen akárkit a faluban, mindenki azt fogja mondani.

A dada ezt oly komolyan mondta, hogy a kis Ilonka meghökkent s hogy végre tisztában legyen a dologgal, meg-kérdé mamájától, valjon minő szerencsét-lenséget hozhat a házra egy ilyen jám-bor madár?

— Semmifélet, felelt a mama. Az öreg dada ezt tudatlanságból mondja,

mert hiszi a régi babonát. Tudod, mi a babona? Az, hogy az emberek hisznek egészen alaptalan dolgokat, titkos eseményeket, melyek meg nem történhetnek s melyeket soha sem látott, nem is tapasztalt senki, de a tudatlan emberek mégis hiszik, mert már kicsiny korukban hallottak róla beszélni. Az efféle babonák többnyire nagyon régiak s abban az időben támadtak, mikor az emberek még épenséggel nem ismerték a természeti tüneményeket. Ha valami fücsa, meglepő dolgot láttak, nem tudták megmagyarázni s mindjárt megijedtek, láthatatlan rossz szellemeket, ördögöket, boszorkányokat s efféle bolondságokat gondoltak ki s azt hitték, hogy ezek állatok alakjába bujnak, hogy az embernek bajt okoznak. — Így voltak a szegény bagoly madárral is. Látták, hogy e madár mindig csak éjjel röpked, mikor a többi madarak pihennek. Mi most már tudjuk, hogy a bagoly azért teszi ezt, mert szemének sajátságos alkotása van, nem tudja elviselni a nap fényét, csak a homályban lát jól. De ezt hajdanában nem tudták. Az emberek csak azt tudták, hogy a bagoly akkor röpked, mikor sötét van, mikor mindenféle gonosz előbuvik rejtekéből; hallották az éjjeli madár kellemetlen, ijesztő uhu! kiáltását s elhitték, hogy ebben az ártatlan madárban valami gonosz szellem lap pang. Ezt aztán az öregek elmondják a gyerekeknek és így hiszik a babonát sokan még mai napig is.

— De hát azok az emberek nagyon ostobák, hogy egy ártatlan madárról efféleket elhisznek, szólott Ilonka, nagyon büszkén arra, hogy ő most már nem hinné.

— És te azt hiszed, kedves leányom, hogy okosabb volnál? kérde a mama komolyan.

Ilonka megzavarodott s nem tudott felelni. A mama pedig folytatá:

— Lásd, kedvesem, ha én meg nem magyaráztam volna neked a dolgot s csak a babonás dadát hallottad volna beszélni a bagolyról, te is elhitted volna, hogy az az ártatlan madárka valami csodás, veszedelmes állat. A tudatlan embereket nem kell megvetni, hanem meg kell nekik magyarázni, amit nem értenek. Kisértsd meg, magyarázd meg a dadának, milyen ártatlan madár a bagoly.

Ilonka meg is kísértette és több ízben magyarázgatta az öreg dadának, amit a mamától hallott. És aztán láthatta, hogy a tudatlan ember nem mindig ostoba, mert a dada, mikor szépen megmagyaráztak neki mindent, végre maga is nevetett rajta, hogy eddig olyan bolondságokat hihetett.

A baglyocskát tehát, bármily csunya volt, végre nem gyűlölte senki a házban. Lassaeskán nagyra is nőtt már, jól tudott röpülni és Ilonka váltig bizonyítgatta, hogy az ő kedves madara nagyon szép; de már ezt senki sem hitte el s a kis leány szinte haragudott, ha valaki csúnyának merte mondani az ő baglyocskáját. Nagy öröme volt, mikor a papa elmondta, hogy hajdan, nagyon régi időben az atheneiek, kik igen mivelt nép valának, a baglyot a bölcsesség jelképének tekintették, mivel a csendes magányt kedveli.

Több mint két hónapja mult, hogy a bagoly Ilonka gondjai alatt élt. Már szép nagy madár volt; de egészen szelid levén,

szabadon röpkedett a szobában. Egy reggel azonban, midőn a kis leány, szokása szerint, etetni akarta kedvenczét, nem találta rendes helyén. Ijedten kereste minden zugban, hívogatta, — de hasztalan, a bagoly nem jött elő. Végképörökre eltűnt!

— A háladatlan! Megszökött! kiáltá Ilonka könyezve.

Igen bizony, a bagoly megszökött. Nem tudott többé élni ott, a hol éjjel, mi-

kor ő ébren van, mindenki alszik, nappal pedig, mikor ő aludni szeret, járnak, kelnek, lármáznak, sőt még este is lámpákat gyújtanak, melyeknek fénye sérti az ő szemeit. A bagoly bizonynyal szerette kis urnőjét, de végre is nem neki való hely a szoba szűk fala; itt nem terjeszthette szét szárnyait, nem röpkülhetett, nem vadászhatott apró állatokra. A bagoly megszökött, de nem hálátlanságból, hanem mert



természetes ösztöne a szabadba vonzotta. A madarak nem arra valók, hogy falak közt éljenek, mint az emberek. A madarak a szabadban, erdőn-mezőn szeretnek röpkedni, csak ott boldogok. Már pedig Ilonka bizonyosan nem akarta, hogy kedvence boldogtalan legyen; nem azért mentette meg kicsi korában, hogy szomorú rabságra kárhoztassa. A baglyocska most

már elég erős, hogy az erdőben a maga erejéből megéljen; elment tehát s most boldogan él.

Mindezt szépen megmagyarázta a mama Ilonkának s a kis leány, letörölve könyeit, megnyugodva mondá:

— Ám legyen, ha baglyocskám boldog, akkor nem bánkódom többé utána!

CZUKORNÁD-GYÜJTÉS.

(Képpel a 213. lapon.)

AKÁRMILYEN édes a tejecke, mégis jó belé egy kis czukorka, ugy-é? Hát a kávé, — azt meg sem lehetne inni czukor nélkül, a sok mindenféle édes sütemény pedig épenséggel nem is volna, ha czukor nem volna s akkor sok kis fiúnak és leánykának nem volna ropogtatni való csemegéje oszonnára, be kellene érni kenyérrel, legföljebb még egy kis vajjal hozzá.

Pedig még nem igen rég ideje, hogy az emberek a czukrot ismerik. Azelőtt, ha valamit meg akartak édesíteni, nem használhattak egyebet a méznál; de a méz természetesen nem való ugy mindenbe, mint a czukor. Édes sütemény alig volt egyéb mézeskalácsnál s az ételeket is mézzel édesítették. Olyan pompás tortákat és egyéb csemegéket, minőket mi most eszünk, őseink soha sem láttak.

Egyszerre azonban nagyot változott a dolog. Néhány száz esztendővel ezelőtt fölfedezte Kolumbusz Kristóf Amerikát



KECSKE-HÁTON. (Lásd a 214. lapon.)

és ez új világrész meleg tájain ráakadtak egy nádra, melynek rendkívül édes nedve volt. Addig-addig próbálgatták, míg kitalálták a módját, hogyan lehet e nád levét kisajtolni, aztán megsűríteni, míg végre szép fehér, kemény anyag válik belőle: a czukor. Most már aztán mindenki ilyen nádat kezdett ültetni, természetesen csak Amerikában, mert más országokban e becses növény nem igen terem meg; nemsokára roppant területeken semmit sem lehetett látni czukor-nádon kívül és tömérdek gyár is épült, hogy a czukornád nedvéből a jó fehér czukrot elkészítse.

De a czukornád termelése nehéz munkával jár, különösen összegyűjtése és behordása, mert ekkor uralkodik ott a legrettentőbb hőség. Az amerikai földbirtokosok ugy segítettek a bajon, hogy Afrikából szerencsén rabszolgákat vásároltak s e szerencsétlen emberekkel végeztették a nehéz munkát. Sok száz és ezer boldogtalan néger halt bele, mert a gazdák korbáccsal és bottal kényszerítették munkára még akkor is, mikor a szörnyű hőségtől és fáradtságtól félig ájultan tántorogtak. Fizetést pedig nem kaptak, s örülniök kellett, ha valami nyo-

morult kis eledelt kaptak. — Most már azonban ez nincs így, a szerencsének föl-szabadultak és mint szabad emberek, becsületes fizetésért dolgoznak; de még mindig ők fáradnak, izzadnak az amerikai cukornád-vetések körül.

Bármily sok cukrot gyártottak is azonban a cukornádból, az mégis kevés volt, mert minden országba onnan vitték. Természetes tehát, hogy a cukor nagyon drága volt, a szegényebb emberek csak ritkaságként kóstolgatták s még a gazdagok is szűken bántak vele. És ti, kis olvasóim, most szintén nem kapnátok olyan olcsón cukorkákat és édes süteményeket, ha az emberek mai nap is csak cukornádból tudnának cukrot készíteni. De most már egyéb növények nedvéből is tudunk cukrot gyártani és tudjátok-e, mi tanította meg az embereket erre? Egy nagy háboru.

Nem igen régen, mintegy hetven esztendeje, volt a francziáknak egy hatalmas császáruk és hadvezérük, I. Napoleon. Ez nagy háborukat folytatott az európai országok ellen és egyszer elzárratta az összes tengeri kikötőket, úgy hogy a hajók sehonnan sem mozdulhattak ki, tehát nem mehettek Amerikába sem s nem hozhattak cukrot. Képzeltetitek, milyen bosszuság és baj volt ez mindazoknak, akik már megszokták az édességet. A tudósok tehát törték a fejüket, miből lehetne cukrot gyártani és végre szerencsésen föl is találták a répa egy fajtáját, mely azóta cukorrépa nevet visel. Azóta egész Európában, nálunk Magyarországon is, számos gyár készít cukrot a répa nedvéből és ez a cukor nagyon olcsó, úgy hogy szegény emberek is vásárolhatják s ti, kis olvasóim, egy-pár krajczárért annyit kaptok, hogy több se kell.

A nádból készült cukor valamivel jobb a répa cukornál s azért Amerikában még most is sok ezer ember foglalkozik a cukornád termelésével.

VAD LACZI ÉS RONTÓ PÁL.

(Képpel a címlapon.)

VAD Laczi és Rontó Pál
— Jól ismeri mindenitek —
Egymással jó cimborák,
Mindig csinnyeket művelnek.

Madárfészket kiszedik,
Békát tüzes dróttal sütik;
Farkára a kutyának
A bográcsot oda kötik.

S a többi; — hisz tudjátok:
Efélén jár mindig eszük.
Tág nekik a kulcslik is
És a mező, erdő is szük.

Járnak iskolába is . . .
Mármint az iskola mellé;
Nem kérdezik ők sokat,
A tudomány valljon kell-e?

A tanító ur előtt
Ezer kifogással élnek.
Hol az egyik hazudik,
Hol a másik; így eserélnék.

Az óra végeztivel
Rálesnek a gyerekekre,
Játszni hívja őket; vagy,
Ha nem jönnek, verekedve.

Ez az élte folyása
Vad Laczinak, Rontó Pálnak.
Nem foghatnám rájuk, hogy
Hasznos dolgot is csinálnak.

Jaj Istenem, Istenem!
Ha gondolkozom felölök —
Bizony fáj a szívem: hogy
Valjon mi lesz hát belőlök? . . .

OLÁH PAP ÉS APRÓ HIVEI.

(Képpel a 213. lapon.)

A JÓ Istent, a nagy Istent
Ezer nyelven imádják.
Gyermekeit megérti Ő,
Ha szívöket kitarják.
Ez öreg oláh lelkész itt
A vallásnak szent igéit
— Mert másképp nem teheti —
Oláh nyelven hirdeti.
Apróka kis oláhokat
Istenfélelemre int,
Megdicséri ha kegyesek
És megbünteti a csínyt.
A kis Juon s a kis »fáta«
Szépen ügyelmeznek rája;
S bár még kisesi gyermekek —
Oláhlul már értenek.

TÖRPE LOVACSKÁK.

(Képpel a 216—217. lapon.)

MILYEN kedvesek nálunk a kis csikók,
mikor még csak néhány hónaposak
és kicsiny csengővel a nyakukon vígan
ficzkádoznak a kocszi körül. Tudom,
akárhánynak közületek van ilyen ked-
vencz csikócskája s jól tartjátok, simogat-
játok és a szelid kis állat mindezt barátság-
osan fogadja. De a kis csikó lassacskán
nőni kezd s mire második esztendejét
betöltötte, már olyan nagy, hogy bizony
nem igen lehet vele játszani s még kevés
idővel rá már ember kell hozzá, hogy
megüljön a hátán. És a gyerekek sajnál-
koznak, mért nem maradt a kis csikó
mindig olyan szép kicsinynek!

Vannak azonban olyan fajta lo-
vak is, melyek csakugyan mindig kicsi-
nyek maradnak s nálunk is láthatni ilye-
neket, — pony a nevök. Ezeket nehezebb
munkára használni nem lehet, csak va-
gyonosabb emberek tartják, többnyire
gyermekeik multságára s épen ezért csak
kevés található.

Azonban még ezek sem a legkisebb
lovak; van még egy faj, mely igazán törpe,
nem nagyobb egy jól megtermett ujjfund-
landi kutyánál. És e piczike törpéket nem
is parádéból tartják, mint a mi ponyin-
kat; azoknak dolgozni kell hazájukban.
Hazájuk pedig messze az éjszaki tengerkö-
zepén egy nagy szigeten van, Islandban.
(Nézzétek meg a térképen.) Kicsiny ter-
metük mellett is nagyon erősek, nagy
terhet bírnak el s igen elégülékenyek.
Télen át, mely pedig ott rendkívül hideg
és sokáig tart, e törpe lovacskák nem az
istállóban pihennek, hanem gazdájok ki-
ereszti őket a szabadba, a hegyek közé,
hol a hó alól kikaparják a mohát s eb-
ből élnek. A hidegtől csöppet sem félnek,
mert szőrük roppant sűrű és oly hosz-
szura megnő, mint a jó birka gyapju.
Ezért tavaszkor, mikor megint befogják
őket, meg is nyírják, mint a juhokat, mert
nyáron át nagyon meleg volna bundájok.

E törpe lovacskák legjobban szerez-
tik az ő hideg, szegényes sziget hazájokat;
de megélnek melegebb országokban is.

A »KIS LAP« X. köt. 4-ik számában meg-
jelent szőrejtvény megfejtését utólag még be-
küldte: Böhm Béla.

*

A »KIS LAP« X. köt. 9-ik számában meg-
jelent történelmi föladvány megfejtését utólag
még beküldte: Jámbor Mariska.

*

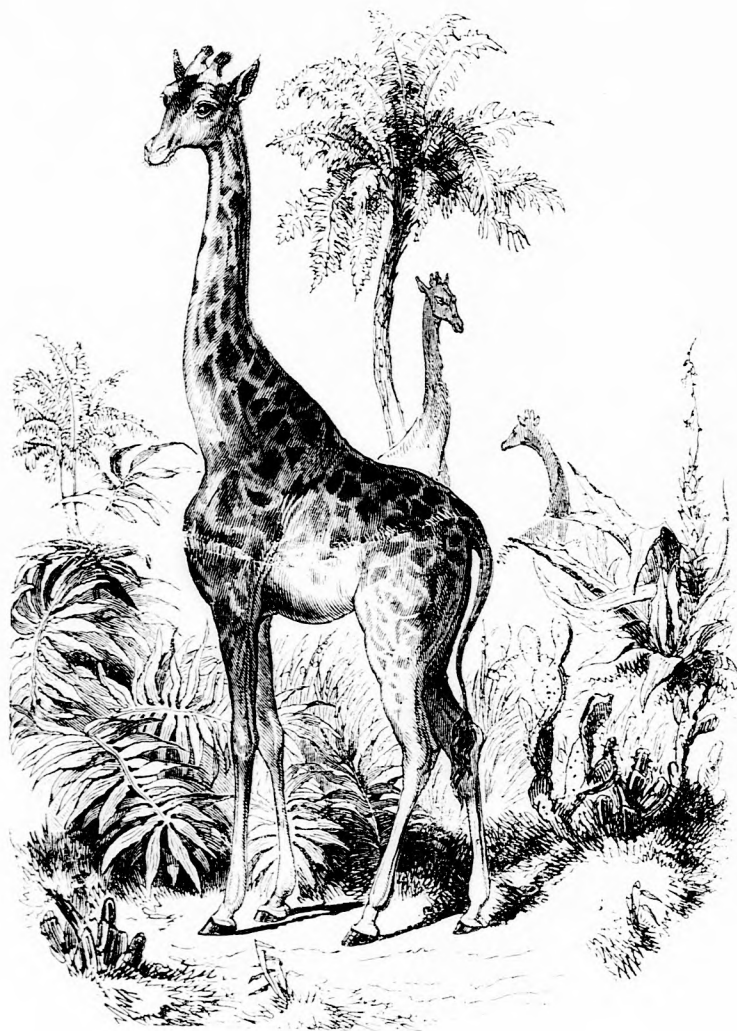
A »KIS LAP« X. köt. 10-ik számában meg-
jelent sajtóhibás irás megfejtését utólag még be-
küldték: Böhm Béla, Jámbor Mariska.

*

A »KIS LAP« X. köt. 11-ik számában meg-
jelent bibliai föladvány megfejtését utólag még
beküldték: Jámbor Mariska, Polyákovits Antal.

*

A »KIS LAP« X. köt. 11-ik számában meg-
jelent betűrejtvény megfejtését utólag még be-
küldték: Guzman Izabella és Terinke, Besenczki
Mariska, Kozma Sándor, Kásádi Sándor és Deesi
Mária (részben), Hütter Károly, Polyákovits An-
tal, Novák Etelka, Jámbor Mariska (részben),
Balogh Elemér, Dienes Lenke.



A ZSIRÁF VAGY NYAKORJÁN. (Lásd a 214. lapon.)

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi**. Kiadó-hivatal: Budapest barátok tere, 7-ik sz. Athenaeum-épület.

Kiadja és nyomatja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.

Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.